

Egipto, mendebaldearen aliatu tinkoa

Kanpo eta barne kritiken gaintetik tinko dirau Mubarak aliatuekin

Sudanek Egiptoko Asuan urtegia eraso lezake gerra Nilora hedatuz gero

Golkoko krisia eta gerraren gainean, Hosni Mubarak Egiptoko lehendakariak hartu duen jarrera ez dute begi onez ikusten egiptiar askok. 40.000 soldadu egiptuar daude frontearen, baina askoz ere bizilagun gehiago protestaka kaleetan. Gainera, inguruko beste estatu arabiarren jarrerak, ia isolatuta utzi du Mubarak.

LUIS FERNANDEZ / DONOSTIA

Egin zaizkion kritiken gaintetik, Hosni Mubarak *rais-ak* —buruzagia, arabieraz— ez du aldatu hasierako jarrera. Estatu arabiar baten okupazioa, hau da, Kuwaitena, ezin onar zitekeela mantendu du hasieratik, eta Iraki eraso izan eta gero ez du aldatu jarrera. Inguruko estatu arabiarrek, Iraken kontra horren gogor azaldu ez ziren arren, salatu zuten inbasioa, baina oraingo gerraren norabidea ere salatu dute, aliatuak Iraken suntsipenaren bila dabilzala eta.

Egipto eta Sudanen arteko erlazioa, bereziki, larritu egin da azken gerra piztu zenetik. Sudanek ez du Iraken kontrako jarrerarik azaldu krisi osoan —Iemen bezala, gutxi gorabehera— baina ez du, hala ere, estatu arabiar aliatuekin loturirik hautsi. Orain, ordean, Egipto bezalako estatu «kolaborazionista» baten kontra altxatu dira ahotsak Sudanen.

Khartum hiriburu sudaniarreko interes egiptiarren kontrako erasoak izan dira, eta Sudan bertako oposizioak salatu duenez, polizia eta gobernuak ez du ezer egin erasok ebitatzeko. Khartumeko eskola egiptiarra eta Kairoko unibertsitateko egoitza Sudanen itxi egin behar izan dituzte, guzti hau dela eta.

Sudaneko manifestariak Saddam Hussein alderdi oihuk eta Mubaraken kontrakoak egin zituzten, eta

Hosni Mubarak, 50 milioi lagunetik gora dituen estatu baten lehendakaria.

Sudanek Asuan urtegia bonbardatzea ere eskatu zuten.

sortzen duen aintzira handia, Nasser lakua, Sudanera ere heltzen da.

Mubarak berehala erantzun die mehatxu horiei. 24 ordu erantzun luke Sudanek eraso egingo balio Egiptori. «Asuan urtegia sinboloa da guretzat, Jizah-ko piramideak edo Esfingea bezala», esan du lehenda-

✓ Sudaneko manifestari irakizaleek Asuan urtegia bonbardatzea eskatzen dute.

Erasoa gauzatuko balitz 24 ordu erantzun lioke Egiptok, Hosni Mubarak esan duenez.

kari egiptiarrak. Urtegia zaintzeko neurriak berehala dekretatu ditu Kairoko gobernuak. Aire erasoaren kontrako misilak ezarri ditu, zentro turistikoak zaindaritzapean jarri ditu, eta asko itxi ere bai, atentatu beldurrez.

Magreb-en, Aljerian nagusitzen ari den jarrerarekin ere oso kritikoa izan da Mubarak. «Herrialde horren jarrerak harritu egiten nau, hainbeste lagundu bait genien iraultza garaian», esan du Aljeriari buruz Mubarak.

Kanpoko fronte horri ekin aurretik, barnean sortu zaion erantzuna zigortu du Mubarak. Kairoko prentsak igandean zioenez, 8.000 lagun atxilotu dira Egipto hegoaldean, Nilo Garaian, batez ere Minia, Asiat, Sohag eta Kena hirietan. Gobernuak ez du inolako komentariarik egin, baina dirudenez, bost hildako ere baziren poliziaren ekintza handi batean. Besteak beste, kalibre handiko arma automatikoak eta leherkariak ere aurkitu izan dituzte.

Oposizio progresistak ez du Mubaraken kontra gehiegi egin, baina islamisten aldetik, erantzuna oso gogorra izan da. Hauentzat, arabiarrentzat esperantza da Saddam Hussein, eta oso mingarria zaie gainera Egipto nolabait Israelen bando berean ikustea gerra honetan.

I. MARTIARENA

Nasser Egiptoko lehendakari zenaren semea Irak laguntzearen alde

KAIRO

Abdel Nasser Egiptoko lehendakari (1954-1970) izandakoaren semeak, Jaled Abdel Nasser-ek Iraken alde borrokatzeko eskatu die egiptiarrei, Kairoko Al Txaab egunkariari eskainitako elkarrizketan.

«Eraso iparramerikar, sionista eta mendebaldekoari aurre egin behar diogu eta Iraki lagundu» adierazi zuen. «Irak laguntzea arabiarren izatearen defentsa egitea da, Israelen gutizia, Nilotik hasi eta Eufrates hibaik bitarteko aberri judua sortzea bait da, eta ahal izanez gero Golfo Pertsiarretik hasi eta Pazifikorainokoa».

Khaled Abdel Nasser-en aitak, Gamal Abdel Nasser, 1954ean hartu zuen Egiptoko lehendakari eta erreferendumez onartu zuten 1956an. Israelen aurkako hiru gerratan parte hartu zuen, 1970ean bihotzekoak jota hil zen arte.

ISRAEL EN LAU GERRAK Israel eta nazio arabiarren arteko lau gerra izan dira azken berrogeitamar urtetan.

Israelen Independentziaren Gerra 1948ko maiatzaren 14ean hasi zen, Egipto, Libano, Jordania, Arabia Saudia, Irak eta Siriaren aurka. Israeliarrek irabazi zuten 1949an amaitu zen gerra hura, eta hirurehun arabiarrek beren lurraldeak utzi behar izan zituzten.

Bigarren gerra 1956ko urriaren 29an hasi zen, Egiptok Suez Kanala nazionalizatu nahi izan zuelarik. Israel, Frantziak eta Erresuma Batuek eraso egin zuten Egipto, Gazah eta Sinai herrialdeak bereganatuz.

Hirugarrenaren hasiera data 1967ko ekainaren 5koa da. Egipto, Jordania, Irak eta Siriaren aurkako izan zen. Sei Egunetako Gerra bezala izan zen ezaguna, eta Israelen Zisjordania, Sinai, Gazah eta Golan lurraldeak bereganatu zituen.

Lugarrena Ramadam Gerra edo Yom Kippur Gerra bezala izendatu zuten, 1973ko urriaren 6an hasia, Egipto eta Siriak, Israelen eskuratutako Golan eta Suez Kanala berreskuratu nahi izatean.

Egiptoko zazpi izurriteak

■ **INTEGRISMOA.** Fundamentalisten atxilotak egunerokoak dira. «Haurride Musulmanak» baino erradikalago diren isilpeko erakunde txiki anitz dira. «Jainkoaren erroak» dira guztietan aktiboak: Kairoko eta Assiut-eko unibertsitateetan dute eragina, Medikuntza Fakultateetan batik bat, eta baita Al Azhar-eko unibertsitate erlijiosoan ere.

■ **INFLAKZIOA:** % 25ekoa gutxi gorabehera urteko. Kilo bat haragi hamar libra egiptiar kostatzen da, hileko batz besteko alokairua ehun libra egiptiarretakoa izanik. Maiatz-ekainetan botila bat gasen prezioa % 130 gehitu da. Irinarena, olioarena eta arrozarena bikoiztu egin da epe berean. Azukrearen eta elektrizitatearen prezioa % 60 gehitu da; tabakoarena eta gasolinarena % 40. Guzti honek zio bakarra du: aurrekontuen defizita.

■ **USTELKERIA.** Beronen bitartez «dirua koka-

tzeko islamiar elkarteak» garatzen ahal dira. Aurrezki kuxak dira, legetik kanpo baina oso konkurrenteak. Interesdunei inolako garantiarik ematen ez zaien arren, 12.000 miloi dolar haienganatu dituzte. Elkargo ofizialak geldieraztea lortu dute.

■ **LANGABEZIA.** 2'8 miloi dira langabetuak herrialde honetan, hau da populazio aktiboaren % 18. Langilegoaren erdia eguneko hamar-hamasei orduz lan egitera dago beharturik hil bukaeraino iristeko.

■ **BUROKRAZIA.** Eskerga da, populazio aktiboaren laurdenak osatzen dute, hau da, 3'5 miloi pertsonak. Sektore publikoak % 70 kontrolatzen du ekonomia osoan. Funtzionarioei ordaintzea aurrekontuen bostena ematen da. Esan beharra dago edozein diplomatuk duela eskubidea, Konstituzioaren arabera, funtzio publikoan lanpostua izateko.

■ **HEZKUNTZA.** Bi gauza kaltegarri. Analfabetismoa, batetik, populaziotik % 60ri dagokiona. Gaitespena eta kalitate eza, bestetik. Fakultateko gazte laguntzaileek 760 libera (15.000 peze) kobratzen dute hiler eta katedradun irakasleek 2.200 libera. Egiptiar burmuinekin haien herrialdea utzi eta Emirgoetara, Estatu Batuetara zein Australiara jo behar dute.

■ **SUPERPOPULAZIOA.** Jaiotzen kopurua kontrolatzeko kanpainak oro izanik ere, Egiptok 50 miloi bizilagunetako muga gainditu zuen 1987an. Hogeigarren mendea amaitzean 75 miloi izanen dira egiptiarrak. 300.000 senar-emazte urtebete eman behar dute etxebizitza bila. Kairok hamabi miloi baino gehiago bizilagun du dagokioneko. Bab al Xaria auzategiak munduko dentsitate altuenetakoa du. Urtero oso jori den lurraldeko 500 hektarearen gainea doa hedatuz.